

АЛЕКСАНДЪР ДЮМА-СИН

ДАМАТА С КАМЕЛИИТЕ

Alexandre Dumas, fils
La Dame aux camélias

© Любов Драганова, превод от френски език
© Димитър Стоянов – Димо, худ. оформление на корицата
© Издателство ЕРА, София, 2015
ISBN 978-954-389-363-8

Книгите на *ЕРА* търсете на
www.erabooks.net

АЛЕКСАНДЪР ДЮМА-СИН

*Дамата
с камелиите*

ЕРА

1.

По мое мнение герои могат да се създават само ако човек внимателно е изучавал хората, както един език може да се говори само при условие, че е усвоен задълбочено. Понеже все още не съм във възрастта, когато се измисля, аз ще се задоволя да разкажа.

И така, приканвам читателя да повярва в истинността на тази история, на която всички действащи лица са още живи с изключение на главната героиня.

Освен това в Париж има свидетели на повечето събития, които описвам тук, и те биха могли да ги потвърдят, ако моите уверения не са достатъчни. Поради едно особено обстоятелство само аз можех да ги опиша, защото единствен узнах последните подробности, без които би било невъзможно да се направи интересен и пълен разказ.

Впрочем ето как научих тези подробности. На 12 март 1847 година на улица „Лафит” прочетох на голям жълт афиш съобщение за разпродажба на мебели и скъпи предмети за украшение. Тази разпродажба се извършваше след смъртта на притежателя им. В обявлението не се отбелязваше името на починалото лице, но разпродажбата щеше да се състои на улица „Антен” №9 на 16-и от 12 до 17 часа.

Освен това на афиша пишеше, че на 13 и 14 желаещите могат да разгледат апартамента и мебелите.

Винаги съм бил любител на редки предмети. Реших да не пропусна тази възможност — ако не купя, то поне да разгледам.

На другия ден отидох на улица „Антен” №9.

Беше рано сутринта и въпреки това в апартамента вече имаше посетители и дори посетителки, които, макар че бяха облечени в кадифе, наметнати с кашмирени шалове, а пред вратата ги чакаха елегантните им коли,

гледаха с учудване и дори с възхищение разкоша, който се разкриваше пред очите им.

По-късно разбрах причината за възхищението и учудването им, защото, щом започнах да разглеждам наредбата, лесно познах, че се намирам в апартамент на гържанка. Ако има нещо, което дамите от висшето общество желаят да видят, а тук имаше такива дами, то това е наредбата в дома на тези жени, чиито коли всеки ден опръскват с кал техните, които имат като тях и до тях ложни в операта и италианския театър и които излагат в Париж гръзкия разкош на красотата, бижутата и скандалите си.

Тази, в чийто дом се намирах, беше мъртва: значи и най-целомъдрените жени можеха да проникнат чак в стаята ѝ. Смъртта беше прочистила въздуха, пък и те имаха извиение, ако им бе нужно, че идват на разпродажба, без да знаят у кого. Бяха прочели обявите, искаха да видят това, което се предлагаше в тях, и да направят предварително избора си, нещо съвсем естествено. Но това не им пречеше да търсят сред всички тези чудеса следите от животана куртизанките, за които по всяка вероятност им бяха разказвали такива странни неща.

За съжаление загадките бяха погребани заедно с богинята и въпреки цялото им добро желание тези дами откриха само това, което се продаваше след смъртта ѝ, и нищо от онова, което се е продавало, докато е била жива.

Впрочем имаше какво да се купува. Мебелите бяха красиви. Мебели от розово дърво, изработени от Бул¹, вази от севърски и китайски порцелан, статуетки от саксонски порцелан, сатен, кадифе и дантела, нищо не липсваше.

* Прочут френски гърводелец (1642–1732). – Б.пр.

Разхождах се из апартамента и последвах любопитните благороднички, които вървяха пред мен. Дамите влязоха в стая, тапицирана с персийски плат, и аз бях готов да ги последвам, когато те излязоха почти веднага, като се усмихваха и сякаш се срамуваха от прекаленото си любопитство. Това още повече засили желанието ми да вляза в тази стая. Беше будоар, обзаведен до най-незначителните принадлежности, в които сякаш разточителството на покойната се бе проявило в най-висока степен.

На една маса, опряна до стената, широка три и дълга шест стъпки, блестяха всички съкровища на Окоп и Одио*¹. Това беше великолепна сбирка и всички тези безбройни предмети, толкова необходими за тоалета на една жена като тази, в чийто апартамент се намирахме, бяха изработени само от злато или сребро. Тази колекция обаче без съмнение е била създадена постепенно и не една-единствена любов я беше попълнила.

Тъй като аз не се ужасявах при вида на будоара на гържанка, забавно ми бе да разглеждам подробностите, все едно какви бяха те, и затова забелязах, че всички тези прекрасно изработени принадлежности носеха инициали на различни гербове.

Гледах всички тези неща, всяко от които напомняше за блудствата на клетницата, и си казвах, че господ е бил милостив към нея, щом като не бе позволил да я постигне обикновеното наказание и я беше оставил да умре красива и сред разкош, преди да дойде старостта – тази първа смърт на куртизанките.

И наистина, каква по-печална гледка от старостта на порока, особено при жените? Тя не притежава никакво достойнство и не внушава никакво съчувствие. Вечното разкаяние на старата куртизанка не за грешния път,

* Прочути френски златари. – Б.пр.

който е следвала, а за лошо направените сметки и неразумно използваните пари, е едно от най-тъжните неща, които човек може да чуе. Познавах някога една лека жена, която бе запазила от миналото си само една гъщеря, почти толкова красива, колкото е била и майка ѝ, според гумите на съвременниците ѝ. На това нещастно дете майката бе казвала: „Ти си моя гъщеря“ само за да ѝ заповядва да я издържа през старостта ѝ, както тя я беше издържала през нейното детство. Това бедно същество се казваше Луиза и подчинявайки се на майка си, се отдаваше без желание, без страст, без удоволствие, както би упражнявала някаква професия, ако я бяха научили на занаят.

Непрекъснатият и преждевременен разврат, подхранван от постоянното болнаво състояние на това момиче, беше замъглило у него представата за добро и зло, която може би господ му бе дал, но която никога не бе помислил да доразвие.

Винаги ще си спомням това младо момиче, което почти всеки ден минаваше по булевардите в един и същи час. Майка му постоянно го придружаваше, и то така ревностно, както една почтена майка би съпровождала почтената си гъщеря. Тогава бях много млад и готов да приема леките нрави на моя век. Обаче спомням си, че гледката на този срамен надзор ми вдъхваше презрение и отвращение.

Прибавете към това, че никога никъде лице на девица не е изразявало такава невинност и меланхолия и такава страдание.

Човек би казал, че това е лицето на Примирението.

Един ден лицето на момичето просветна. Сред разврата, чието ръководство бе поела майката, на грешницата ѝ се стори, че бог ѝ позволява да изпита малко щастие. И защо пък в края на краищата господ, който я бе съз-

гал слаба, да я остави без утешение под мъчителното бреме на живота ѝ? И така, един ден тя разбра, че е бременна, и това, което бе останало неопорочено в нея, потръпна от радост. Душата търси странни убежища. Луиза изтича да съобщи на майка си тази новина, която я правеше толкова щастлива. Срамно е да се каже, но тук ние не излагаме измислени безнравствени неща, а разказваме истински случай, който може би трябваше да премълчим, ако не смятахме, че е нужно от време на време да се разкрива мъченичеството на тези същества, които осъждаме, без да ги изслушаме, които презираме, без да преценяваме делата им. Ще ни се види срамно, но майката отговори на дъщеря си, че щом нямат излишни средства за двама, то няма да имат достатъчно за трима; такива деца били ненужни и една бременност била зазубено време.

На гругия ден някаква акушерка, за която само ще отбележим, че е приятелка на майката, посети Луиза. Момичето остана няколко дни на легло и се вдигна още по-бледо и по-слабо отпреди.

Три месеца по-късно един мъж се съжали над нея и се зае с моралното и физическото ѝ лечение. Но последното сътресение бе премного силно и Луиза почина вследствие аборта, който беше извършила. Майката все още живее. Как? Един господ знае.

Спомних си тази история, докато разглеждах сребърните несесери и, изглежда, беше изтекло доста време в такива размишления, защото в апартамента бяхме останали само аз и един пазач, който следеше внимателно от вратата дали няма да открадна нещо.

Приблжих се до този човек, на когото вдъхвах такива сериозни опасения.

– Господине – рекох, – бихте ли ми казали името на лицето, което живееше тук?

– Госпожица Маргъорит Готие.

Познавах това момиче само по външност и по име.

– Как! – изненадах се аз. – Нима Маргъорит Готие почина?

– Да, господине.

– И кога стана това?

– Струва ми се, преди три седмици.

– А защо позволяват да се посещава апартаментът ѝ?

– Кредиторите сметнаха, че това ще покачи цените на предметите. Хората могат да видят предварително какво впечатление правят мебелите и тъканите. Нали разбираме, това подтиква купувача.

– Значи тя имаше дългове?

– О, господине, много.

– Разпродажбата обаче сигурно ще покрие дълговете.

– Даже ще ги превииши.

– Кой ще получи излишъка?

– Семейството ѝ.

– Значи тя има семейство?

– Както изглежда.

– Благодаря, господине.

Пазачът, успокоен относно моите намерения, ми кимна за довиждане и аз излязох. „Бедното момиче! – мислех си, като се прибирах вкъщи. – Сигурно смъртта му е била доста тъжна, защото в неговия свят човек има приятели само ако е здрав.“ Без да искам, оплаквах участта на Маргъорит Готие.

Това може би ще се стори смешно на много хора, но изпитвам безкрайна снизходителност към куртизанките и дори не се мъча да си обясня това мое чувство.